

en el llatí, un cert nombre de candidats normatius i una assenyada acceptació de diatopismes septentrionals».

Joaquim Nadal, el darrer ponent, va explicar l'agradable descoberta que va suposar per a ell saber que Narcís Nadal Vilallonga, germà del seu avi patern, havia participat en el projecte apassionant, ambiciós i enorme de la fixació de la llengua, que es concretà en la magna obra del *Diccionari general de la llengua catalana*, sota la direcció de Pompeu Fabra. I remarcà que encara havia quedat més sorprès quan conegué que fou el seu familiar qui va posar en contacte Xavier Carbó amb l'IEC per tal que agafés el relleu en la tasca de recollida de materials que, per motius desconeguts, Nadal hagué d'abandonar. A l'hora de glossar la figura de Carbó, assenyala que tots havíem de ser molt conscients que es tractava d'un personatge d'una vida molt plena, però molt curta. Seguidament, des de la seva perspectiva d'historiador, Nadal subratllà que l'obra que, llavors, va emprendre l'IEC, sense donar-li aquest nom, era una autèntica estructura d'Estat i que ho feia amb un exèrcit de voluntaris escampats pel territori a fi d'arreplegar totes les variants dialectals per ajudar a la fixació de la llengua del nostre país. Tanmateix, Nadal remarcà que, en aquesta empresa, Carbó no s'acomentà a respondre abastament els qüestionaris, sinó que va proposar altres col·laboradors de les comarques gironines per tal que la recerca fos més completa. Per acabar, Nadal es mostrà molt complagut d'haver estat convidat a participar en l'homenatge de Carbó, persona vinculada a un engranatge, com a baula d'una cadena més àmplia que trobà en aquesta casa, l'Institut d'Estudis Catalans, la força motriu d'un procés de recollida de dades per dur a bon terme una obra tan meritòria.

Joana CAMPISTOL TRIADÚ

Seminari sobre l'*Atlante Linguistico Mediterraneo (ALM)* a la Fondazione Cini (Venècia, 1-2 de març de 2018). — Com a continuació de les trobades científiques de Palerm (30 de gener a 1 de febrer de 2017) i Murter (Croàcia, 29 de setembre a 1 d'octubre de 2018), els dies 1 i 2 de març de 2018 se celebrà a la seu de la Fondazione Cini (Isola di San Giorgio Maggiore, Venècia) un seminari sobre l'estat actual i les perspectives de represa de l'*Atlante Linguistico Mediterraneo* sota la direcció dels professors Giovanni Ruffino (Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani), Franco Crevatin (Universitat de Triest) i Tullio Telmon (Universitat de Torí) i amb la supervisió dels amfitrions de la trobada, Pasquale Gagliardi i Andrea Barbon, representants d'aquesta benemèrita fundació en què es custodien els valuosos materials de l'atles. Hi participaren una trentena d'investigadors, entre els quals Jaume Corbera (Universitat de les Illes Balears) i José Enrique Gargallo (Universitat de Barcelona, IEC) com a responsables de l'àrea lingüística catalana. Entre les qüestions que s'hi van debatre, cal destacar la proposta paral·lela de represa del *Bollettino per l'Atlante Linguistico Mediterraneo (BALM)*.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

«La Spagna plurale IV. Dialoghi interculturali: La traduzione nella Spagna plurale» (Universitat de Bolonya, 7 de març de 2018). — El 7 de març de 2018 va tenir lloc a la Universitat de Bolonya el IV congrés «La Spagna plurale». Aquesta edició va centrar-se en la traducció i, més concretament, en les relacions traductològiques entre l'italià i les diferents llengües de la Península Ibèrica que tenen presència a la degana de les universitats europees.

Va obrir el congrés Simona Škrabec, membre del PEN Club Internacional, amb una ponència que anava més enllà de l'àmbit hispànic: va dissertar sobre la necessitat de la traducció en les llengües perifèriques, comparant-la a l'oxigen necessari per a viure. En efecte, va concloure: sense traducció no hi ha progressió possible en la perifèria cultural.

A continuació fou el torn del basc. Amb Iñaki Alfaro (lector d'eusquera) com a moderador, Roberta Gozzi (traductora a l'italià) i Harkaitz Cano (reconegut escriptor basc) van explicar els handicaps que implica crear i traduir en una llengua minoritària —i minoritzada—, però també els avantatges que pot suposar. Finalment, reflexionaren sobre les implicacions d'escriure en basc i autotraduir-se al castellà.

Havent dinat, correspongué el torn al català. Elisabet Carbó, lectora de català, va moderar un debat-entrevista entre Lorenzo Ribaldi, editor de *La Nuova Frontiera* —una de les editorials italianes que han apostat més per la literatura catalana els darrers anys— i Stefania M. Ciminelli, traductora literària del català a l'italià. Entre d'altres assumptes, es va destacar el bon moment editorial del mercat català o l'èxit recent a Itàlia d'escriptors com Jaume Cabré o Mercè Rodoreda.

La jornada es completà amb intervencions sobre l'àmbit del castellà. David Becerra, investigador de la Universitat de Lleida, presentà les relacions entre censura, mercat editorial i realisme social a l'Espanya dels anys 50. Tot seguit, Eugenio Maggi, investigador de la Universitat de Bolonya, pronuncià un discurs sobre les traduccions italianes del realisme social espanyol. Per últim, va intervenir Andrea Bresadola, professor de la Universitat de Macerata, que va il·lustrar els assistents amb les relacions entre el Carlos Barral poeta i Itàlia a partir de les traduccions de la seva obra.

La primavera de 2020 es preveu celebrar la cinquena edició d'aquests diàlegs singulars, una activitat acadèmica tan necessària com poc habitual a casa nostra.

Eloi BELLÉS
Universitat de Barcelona

Jornades filològiques de l'Institut d'Estudis Catalans a Castelló d'Empúries (13 i 14 d'abril de 2018). — Els dies 13 i 14 d'abril de 2018 la vila de Castelló d'Empúries, a l'Alt Empordà, va acollir les Jornades Filològiques de l'Institut d'Estudis Catalans, organitzades per la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, amb la col·laboració de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona, del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i de l'Obra Social de «la Caixa», i que van ser coordinades per Josep M. Nadal, Gemma Rigau, Mila Segarra, Mariàngela Vilallonga (IEC) i Jordi Canet (Ajuntament de Castelló d'Empúries).

Les Jornades Filològiques d'enguany han tingut lloc a Castelló d'Empúries en el marc de l'Any Carles Fages de Climent 2018, en commemoració dels cinquanta anys de la mort de l'escriptor empordanès (1902-1968), de la qual l'Ajuntament de Castelló d'Empúries és una de les institucions públiques d'àmbit local organitzadores, juntament amb l'Ajuntament de Figueres, la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona i la Institució de les Lletres Catalanes.

Les sessions acadèmiques de les jornades es van distribuir en dos blocs temàtics diferenciats, el primer dedicat a diversos aspectes de la literatura i que es va desenvolupar el divendres 13 d'abril a la tarda; i el segon dedicat a la llengua amb el títol «Al cor de la llengua» i que va tenir lloc el dissabte 14 d'abril durant el matí. Les sessions acadèmiques van tenir lloc a l'auditori de la Capella de Santa Clara de Castelló d'Empúries, ubicada en l'antic convent de l'orde de Santa Clara de Castelló d'Empúries, un edifici d'interès històric i patrimonial de final del segle XVII i que actualment és un excel·lent equipament cultural de titularitat municipal.